

SIVILOMBUDSMANNEN

Justis- og beredskapsdepartementet
lovavdelingen@jd.dep.no

Vår referanse
2016/1681

Deres referanse
16/2758 ES
GUH/KBÅ/bj

Vår saksbehandler
Bente Kristiansen

Dato
10.10.2016

Høringsuttalelse - forslag til ny domstollov

Det vises til departementets høringsbrev 15. juni og 15. september 2016 og utredningen fra Tron L. Sundet med forslag til ny domstollov m.m.

Ombudsmannen vil gi kommentarer til utredningens punkt 2.3 om forlikrådene, da definisjonen og organiseringen av disse reiser spørsmål om Sivilombudsmannens kompetanse til å behandle klager på forlikrådene. Det gis også noen kommentarer om fylkesmennenes tilsynsrolle overfor forlikrådene.

1. Sivilombudsmannens arbeidsområde

Sivilombudsmannens arbeidsområde omfatter den offentlige forvaltning, jf. sivilombudsmannsloven 22. juni 1962 nr. 8 § 4. Domstolenes virksomhet er positivt unntatt fra arbeidsområdet, jf. § 4 annet ledd bokstav c. Dette gjelder alle sider ved domstolenes virksomhet, også administrative forhold.

I domstoloven § 1 første ledd er det angitt hvilke instanser som hører til de alminnelige domstoler. Forlikrådene er i § 1 annet ledd definert som «meklingsinstitusjoner med begrenset domsmyndighet som angitt i tvisteloven § 6-10». Tidligere var forlikrådene listet opp under de alminnelige domstolene, men ble med virkning fra 1. januar 2008 tatt ut av oppregningen og flyttet til nytt annet ledd. Departementet la likevel til grunn at forlikrådene fortsatt ville bli å betrakte som en domstol, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) Om lov om mekling og rettergang i sivile tvister, punkt 29, merknader til endringer i domstoloven § 1.

Ombudsmannen har lagt til grunn at klager på forlikrådene faller utenfor arbeidsområdet, slik at klagen ikke har blitt undergitt behandling, men formelt avvist under henvisning til sivilombudsmannsloven § 4 annet ledd bokstav c. Slik har praksis vært, både før og etter endringen i domstoloven fra 1. januar 2008.

På side 75 flg. i utredningen foreslås det at regelverket om forlikrådene skiller ut til en egen lov, under henvisning til at reguleringen i liten grad henger sammen med de øvrige

bestemmelsene i domstolloven. Blant annet er det vist til at medlemmene av forliksrådet utnevnes (velges) på en annen måte enn lekdommerne for ting- og lagmannsretten, og at forliksrådet ikke er administrativt tilknyttet Domstoladministrasjonen. Videre vises det til at hensynet til en fleksibel og oversiktlig lovstruktur tilsier at reglene om forliksrådene tas ut av domstolloven og overføres til en særlov om forliksrådene, og at det i en slik særlov kan presiseres hvilke deler av domstolloven som gjelder for forliksrådene.

Det er ikke grunn for ombudsmannen til å gå inn på den lovtekniske løsningen for reguleringen av forliksrådene, dvs. om reguleringen fortsatt skal være en del av domstolloven eller om det skal lages en særlov.

Uansett hvilken løsning som velges, er det viktig at forholdet til Sivilombudsmannen has for øye i det videre arbeidet. Det bør derfor tydelig fremgå om forliksrådets virksomhet fortsatt skal være å anse som del av domstolsystemet. Det kan også vurderes om det i forarbeidene uttrykkelig bør sies noe om forholdet til ombudsmannskontrollen.

2. Fylkesmannens tilsynsansvar

Etter domstolloven § 58 første ledd innberettes valg av medlemmer til forliksrådene til Fylkesmannen, som skal kontrollere at valget er lovlig.

I tillegg fører Fylkesmannen tilsyn med forliksrådets virksomhet, jf. domstolloven § 58 annet ledd. Fylkesmannens behandling som tilsynsmyndighet, faller i utgangspunktet innenfor ombudsmannens oppgaver, da denne behandlingen ikke hører under domstolens virksomhet. Dersom ombudsmannen mottar en klage på Fylkesmannens behandling som tilsynsmyndighet, må det derfor vurderes om klagen gir grunn til behandling.

Slik ombudsmannen oppfatter det, omfatter Fylkesmannens tilsynsansvar forliksrådets virksomhet på generelt grunnlag og ikke i konkrete saker.

Ombudsmannen mottar få klager på Fylkesmannens behandling som tilsynsmyndighet overfor forliksrådet, og har derfor begrenset erfaring med om ordningen virker etter hensikten. Ved den omfattende gjennomgangen som nå gjøres, synes det derfor hensiktsmessig å se nærmere på innholdet i Fylkesmannens tilsynsoppgaver.

Aage Thor Falkanger
sivilombudsmann

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.